

การศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*

A STUDY OF THE RELATIONSHIP OF THE SCHOOL ADMINISTRATION AND
EFFECTIVENESS OF THE SCHOOL ADMINISTRATION UNDER THE OFFICE OF
SAMUT PRAKAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

¹อณัญญ์กัญญ์ อังคระนาวิน Anankan Angkhuranawin ²ไตรรัตน์ สิทธิกุล Trirat Sittitune

^{1,2}มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Kasetsart University, Thailand

E-mail: anankanang29@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียน 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน 159 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคลากร การบริหารทั่วไป 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ความพึงพอใจในการทำงานของครู การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกับประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r = 0.76$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r = -0.78$) ได้แก่ การบริหารทั่วไป (X4) กับการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม (Y3) คู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ได้แก่ การบริหารบุคคล (X1) กับการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม (Y3) ($r = -0.31$)

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, การบริหารสถานศึกษา, ประสิทธิภาพการบริหารงาน

Abstract

The objectives of this research paper were 1) to study the school administration, 2) to study the effectiveness of school administration, 3) to analyze the correlation of the school administration and the effectiveness of school administration under Samut Prakan Primary Education Service Area Office 1. Quantitative research was conducted, and the sample group used was 159 school administrators and teachers using simple random sampling. The instrument used for data collection was 5-points rating scale questionnaire with a reliability of 0.87. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. Results of the research were summarized as follows: 1) The school administration of schools under Samut Prakan Primary Education Service Area Office 1 in overall showed at a high level, and each aspect was at a high level in every aspect, namely academic administration, budget administration, personnel administration, and general administration. 2) Effectiveness of schools under Samut Prakan Primary Education Service Area Office 1 in overall was at a high level and each aspect was at a high level in all aspects, namely teacher's job satisfaction, efficient resource allocation, the ability to adapt to the environment. 3) The correlation between school administration and effectiveness of school administration under the Education Service Area Office. Overall, there was a high correlation ($r = 0.76$) with a statistical significance at the .01 level, which was consistent with the third hypothesis. When considering each pair, the pair with the highest correlation ($r = -0.78$) was general administration (X4) and environmental adaptation (Y3). The pair with the lowest correlation was personnel administration (X1) and environmental adaptation (Y3) ($r = -0.31$).

Keywords: Relationship, School Administration, Effectiveness of School Administration.

บทนำ

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542) โดยมีปฏิรูปแนวทางการจัดการศึกษา โดยให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ปฏิรูปหลักสูตรและเนื้อหาสาระ การจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน การปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษานั้น เรื่องการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะมีความสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ การบริหารสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จและเกิดประสิทธิผลจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็น ถือว่าเป็นปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอภิสภาพการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ ปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความผูกพันต่อองค์กร ปัจจัยด้านครู ได้แก่ ภาวะวิญญานความเป็นครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหาร ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ความมีประสิทธิผลขององค์กรมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนจึงมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกัน ถือว่าเป็นตัวจักรสำคัญในการสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาหลายแห่งจะได้รับความนิยอย่างสูงจากพ่อแม่และผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าไปศึกษาในสถานศึกษาแห่งนั้น ด้วยความเชื่อที่ว่า สถานศึกษาแห่งนั้นจะสามารถหล่อหลอมบุตรหลานของตนให้เป็นคนดีและประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ (นภาลักษณ์ รุ่งสุวรรณ, 2557)

การขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลจะเป็นไปตามขอบเขตของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดและตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ซึ่งบัญญัติถึงงานการบริหารจัดการศึกษา 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป ซึ่งการบริหารสถานศึกษาจะมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่ความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาดังแนวคิดของ Hoy Wayne K. and Cecil G. Miskel (2001) ที่กล่าวว่า ในการศึกษาประสิทธิภาพกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจะมีประโยชน์เมื่อได้กำหนดผลลัพธ์การดำเนินงานไว้อย่างชัดเจนซึ่งการประเมินโดยยึดเป้าหมายโดยเป้าหมายของทุกฝ่ายได้ในบางครั้งทรัพยากรจึงถูกนำมากล่าวถึงในเบื้องต้นโดยอยู่บนสมมติฐานที่ว่าทรัพยากรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในปัจจัยการผลิตและจะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นจะต้องได้ทรัพยากรเพื่อใช้ในการผลิตและใช้ในกระบวนการแปรสภาพให้เป็นผลผลิตสู่ระบบเป็นปัจจัยนำเข้าของระบบ ในระบบโรงเรียนดัชนีชี้วัดความมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ คุณภาพนักเรียนที่เข้า

มาสิ่งอำนวยความสะดวก ทรัพยากร และเงินทุนสนับสนุนจากรัฐบาล อำนาจหน้าที่ และผู้ปกครองตัวแทนจากภายนอกล้วนเป็นดัชนีสำคัญ

การบริหารสถานศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์กรซึ่งพิจารณาได้จากการปฏิบัติงานภายในมีความราบรื่น และมีสุขภาพองค์การที่ดี กิจกรรมภายในหรือการปฏิบัติงานของโรงเรียน กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษา หากมีความชัดเจนในความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารของสถานศึกษากับประสิทธิผลซึ่งออกมาเป็นผลผลิตที่ชัดเจนก็จะนำพาองค์กรไปยังทิศทาง หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

ประสิทธิผลของสถานศึกษาจะเกิดจากสถานศึกษาที่มีสภาพทางสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่างๆ เช่น สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีงบประมาณและทรัพยากรมนุษย์ที่เพียงพอเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะในด้านต่างๆ เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุขก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างมั่นคงและยั่งยืน (พิมพ์พรณ สุริโย, 2552) โรงเรียนต้องมีการบริหารสถานจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต้องมุ่งหาทรัพยากรต่างๆ อีกทั้งเอาชนะอุปสรรคภายในสถานศึกษาต้องแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบทำให้ชุมชนพึงพอใจและได้รับการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้อง ต้องพยายามทำให้เกิดการยอมรับ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ว่าเป็นตัวจักรสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จ การบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้งานนั้นบรรลุจุดหมายที่วางไว้จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการและมีใช่เพียงผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ (ปริยาพร วงศ์อนันตรโรจน์, 2544) เพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลจึงมีความสำคัญและจำเป็น กระบวนการการบริหารต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของบุคลากรของสถานศึกษาและปฏิบัติงานตอบสนองนโยบายของสถานศึกษา โดยมีการปฏิบัติหน้าที่สำคัญในงานบริหารทั้ง 4 ฝ่ายที่ต้องมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันจึงมีความต้องการจะทราบถึงความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาในส่วนของการบริหารโครงการการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาที่จะส่งผลให้การทำงานสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิผล

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อที่จะได้ทราบถึงควมมีประสิทธิผลของโรงเรียนในด้านต่างๆ ว่ามีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะแตกต่างกันหรือไม่เพียงใดรวมไปถึงทราบปัจจัยที่อาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน และเป็นการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนและเสริมสร้างความมีประสิทธิผลของโรงเรียนให้เกิดขึ้น และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางพัฒนาควมมีประสิทธิผลของโรงเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารงานกับประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัด เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จากการสุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่มโรงเรียนจาก 8 กลุ่มโรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 271 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) โดยมีผู้บริหารและครูโรงเรียนได้ 159 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้น โดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ และงานวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบลิคอร์ต (Likert Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2.2 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตาม กรอบของการศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในกลุ่ม ปากอ่าวเจ้าพระยาซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่กำหนดมีทั้งงาน หลักงานบริหารสถานศึกษาได้เป็น 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงาน บุคคล และการบริหารทั่วไป และประสิทธิผลของโรงเรียน ตามแนวคิด Hoy and Ferguson (1985) มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง 2) การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ 3) ความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม 4) ความพึงพอใจในการทำงานของครู

โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดังต่อไปนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีความใกล้เคียงกับเรื่องที่วิจัย 2) กำหนดเครื่องมือที่จะใช้รวบรวมข้อมูลว่าควรเป็นเครื่องมือประเภทใดบ้าง 3) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย (ตามข้อ 2) โดยศึกษาจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย 4) กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างเครื่องมือดังกล่าว 5) ระบุเนื้อหาและประเด็นหลักที่มีความครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย 6) สร้างเครื่องมือตามประเด็นและเนื้อหาในข้อมาตรฐานวัดของลิเคอร์ท (Likert Type Scales) แบบมาตราส่วนประเมินค่าของ Rensis Likert (1967) จนได้ร่างแบบสอบถาม 7) นำร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาตรวจจำนวน 3 คน ทั้งนี้ นำแบบสอบถามมาปรับแก้ไขตามข้อคิดเห็นและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน 8) นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ควบคุม เพื่อตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา ให้ถูกต้องสมบูรณ์ 8) ปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา 9) ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว โดยการนำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 35 คน ที่โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ สพป.สป.1 เพื่อนำผลการทดสอบใช้มาตรวจสอบหาคุณภาพ ความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น r เท่ากับ 0.87 10) นำผลที่ได้จากข้อ 9 มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงเครื่องมือให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นหากเป็นไปได้ก็ควรที่จะให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยพิจารณาอีกครั้งหนึ่งก็จะทำให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ 11) จัดพิมพ์เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์

2.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังต่อไปนี้ โดยนำเครื่องมือไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การหาความเที่ยงตรงของคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยและบทที่ 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา การวิจัย และการวัดและประเมินผล ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามของตัวแปรที่วัดหรือไม่ เครื่องมือครอบคลุมหรือไม่อย่างไร โดยอาศัยความเห็นพ้องกัน (Consensus) ของผู้เชี่ยวชาญ ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เดินทางไปพบเพื่อปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญเป็นรายบุคคล แล้วจึงนำความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญมาสรุป และคัดเลือกข้อที่ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสม ส่วนข้อที่ไม่เหมาะสม ผู้วิจัยได้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอ จากนั้นจึงปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 35 คน ได้แก่โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ สพป. สป. 1 เพื่อนำผลการทดสอบใช้มาตรวจสอบหาคุณภาพ ความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ Cronbach (1990) ได้ค่าความเชื่อมั่น r เท่ากับ 0.87

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการดังนี้

3.1 ทำหนังสือราชการจากวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ได้ประสานผ่านทางโทรศัพท์เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียน

3.2 จัดส่งแบบสอบถาม ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกำหนดระยะเวลาขอเก็บข้อมูลภายในระยะเวลา 10 วันโดยส่งแบบสอบถามไป 159 ฉบับได้รับคืน 159 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจำนวน 10 โรง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4.2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการศึกษาวิจัยต่อไป

4.3 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถาม และการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้ และเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ 1) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบชนิดเลือกตอบ นำมาแจกแจงความถี่รายข้อใช้วิเคราะห์คำนวณค่าร้อยละ และนำเสนอรูปแบบตารางประกอบ 2) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ 2 เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ บันทึกและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ แปลความหมาย รายข้อ รายด้านและความหมายในภาพรวมของช่วงระดับคะแนน 3) แบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนจำนวน 8 โรง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตรวัดค่ามาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์และการแปลความหมาย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

5.2 ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถาม

5.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกประเด็นตามด้านการบริหารงานของโรงเรียน 4 ด้าน และวิธีวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

5.5 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson 's Correlation Coefficient) โดยใช้สัญลักษณ์ r ข้อมูลหรือระดับการวัดของตัวแปรตามมาตรอันดับ ถึงมาตราอัตราส่วน โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนั้นมักจะใช้สัญลักษณ์ของตัวแปรเป็นตัวแปร x และ Y โดยค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า การดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.21 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติงานบริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.57 โดยค่าเฉลี่ยด้านที่ต่ำสุดคือด้านบริหารทั่วไปโดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.80 ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาการบริหารในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยสรุปภาพรวม

การบริหารในสถานศึกษาของโรงเรียน	ผลการดำเนินงาน(n = 159)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การบริหารวิชาการ	4.07	0.57	มาก
2. การบริหารบุคลากร	3.74	0.67	มาก
3. การบริหารงบประมาณ	4.05	0.72	มาก
4. การบริหารทั่วไป	3.67	0.80	มาก
บทสรุป	3.88	0.21	มาก

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ผลสำเร็จของประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.521 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผลสำเร็จของประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ด้านการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ ด้านความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม โดยค่าเฉลี่ยด้านที่ต่ำสุด คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.78 ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยสรุปภาพรวม

ประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน	ผลสำเร็จ (n = 159)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.52	0.78	มาก
2.ด้านการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ	3.69	0.68	มาก
3.ด้านความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม	3.53	0.79	มาก
4.ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู	3.73	0.58	มาก
ภาพรวม	3.62	0.53	มาก

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกับประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน (X_{tot}) กับประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียน (Y_{tot}) ในภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r = 0.76$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r = -0.78$) ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป (X_4) กับด้านการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม (Y_3) คู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารบุคคล (X_1) กับด้านการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม (Y_3) ($r = -0.31$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติงานบริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคลากร โดยค่าเฉลี่ยด้านที่ต่ำสุด คือ การบริหารทั่วไป เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีผลการวิจัยดังนี้ แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีความเป็นนักวิชาการมีภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยัน ทรัพย์ผล (2559) ที่ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำทางวิชาการและความผูกพันในองค์กร มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาและภาวะผู้นำส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านบรรยากาศโรงเรียน องค์กรแห่งการเรียนรู้ และความผูกพันในองค์กร โดยเฉพาะต้องมีความสามารถในการวางแผนการบริหารงบประมาณเพื่อนำงบประมาณและทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประสิทธิผลกับสถานศึกษามากที่สุดจึงถือว่าการบริหารงานวิชาการและการบริหารงบประมาณจึงมีความสำคัญและจำเป็นควบคู่กันไปสิ่งสำคัญคือตัวคุณภาพผู้เรียน การบริหารวิชาการจึงถือเป็นที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นในการเรื่องของการจัดกระบวนการเรียนรู้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของครูผู้สอน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดพัฒนะ วฑฒโน (เฟื่องเนียม), บุญเชิด ชานิศาสตร์ และสุทธิพงษ์ ศรีวิชัย (2563) ที่ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ มีระดับการบริหารมาก รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Steers, R. M. (1977) ที่ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กร คือ ปัจจัยด้านลักษณะขององค์กร ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านนโยบายบริหารและการปฏิบัติ

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีผลสำเร็จของประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผลสำเร็จของประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ คือ ความพึงพอใจในการทำงานของครู การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม โดยค่าเฉลี่ยด้านที่ต่ำสุด คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แสดงให้เห็นว่าครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนโดยเฉพาะในการ

บริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gibson Ivancevich & Donnelly (1994) กล่าวว่า ประสิทธิภาพองค์การว่าความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างองค์ประกอบ 5 ประเภท คือ ผลผลิต ประสิทธิภาพ ความพึงพอใจ การปรับตัวและการพัฒนา ส่วนผลการวิจัยค่าเฉลี่ยด้านที่ต่ำสุด คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งต้องมีการพัฒนาและเห็นถึงการพัฒนาโดยพิจารณาจากตัวผู้เรียนเป็นหลัก

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกับประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ การบริหารทั่วไป (X4) กับ การปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม (Y3) คู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ได้แก่ การบริหารบุคคล (X1) กับ การปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม (Y3) แสดงให้เห็นว่า การบริหารงาน 4 ด้านของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียน เหตุฉะนั้น การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนจึงเป็นการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของโรงเรียน โดยผู้บริหารได้ดำเนินการชักจูงผู้ใต้บังคับบัญชาให้มาทำงานอย่างเสียสละ ขณะเดียวกันผู้บริหารได้ทำหน้าที่ประสานงานให้งานด้านการจัดการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด โดยการจัดสรรทรัพยากรที่มีได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกได้อย่างเหมาะสมซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในผลการดำเนินงานของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน การบริหารสถานศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุกตพันธ์ หวานฉ่า (2555) ที่ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงบประมาณมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการศึกษาวเคราะห์การจัดและพัฒนาศึกษาในการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ความสัมพันธ์ของการบริหารงานของโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนที่มีระดับค่าความสัมพันธ์ในระดับสูงตามลำดับ คือ การบริหารทั่วไป (X4) กับความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม (Y3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .781 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง การบริหารทั่วไป (X4) กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .778 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ด้านการบริหารทั่วไป (X4) กับ การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .658 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางแสดงให้เห็นถึงการบริหารทั่วไปเป็นงานที่จะช่วยให้งานด้านอื่นๆ เป็นไปตามเป้าหมายซึ่งถือได้ว่าเป็นงานสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษามีประสิทธิผล แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลขององค์จะเป็นไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิผลมากขึ้นเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับบูรณาการงานทั้ง 4 ฝ่ายไม่ว่าจะเป็นงานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคลากร และงานบริหารทั่วไป ซึ่งล้วนแต่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Steers, R. M. (1977) ที่ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลองค์การว่ามีความหมายคือ 1) เป็นความสามารถขององค์การที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ 2) เป็นความสามารถขององค์การที่จะดำรงอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ประสิทธิผลองค์การที่ดีที่สุดเป็นการทำให้เป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลจึงต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบและปัจจัยในการบริหารที่มีลักษณะเชื่อมสัมพันธ์กัน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้เป็นความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 อันเป็นการบริหารสถานศึกษาเป็นงานที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบ 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของการบริหารงานโรงเรียน 4 องค์ประกอบ คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง 2) การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ 3) ความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม 4) ความพึงพอใจในการทำงานของครูผู้วิจัย สรุปองค์ความรู้การวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน

จากภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน อธิบายได้ว่า

1. การบริหารสถานศึกษา เป็นการปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามแนวทางกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่

1.1 การบริหารวิชาการ การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอน นักเรียน ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ

1.2 การบริหารงบประมาณ การดำเนินงานที่มีขอบข่ายเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณ การบริหารการเงิน การบริหารบัญชีและการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วยความราบรื่น

1.3 การบริหารงานบุคคล การดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคคล เริ่มตั้งแต่ การสรรหาบุคคลมาทำงานหรือมาเป็นครู การจัดบุคคลเข้าทำงาน การบำรุงรักษาและการสร้างเสริมกำลังใจในการทำงาน การพัฒนาบุคคล และการจัดบุคคลให้พ้นจากงาน

1.4 การบริหารทั่วไป การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของ

2. ประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน เป็นผลสำเร็จจากการที่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ทำงานร่วมกันจนสำเร็จ โดยผ่านกระบวนการการบริหารงานของผู้บริหาร และการดำเนินกิจกรรมการเรียน

การสอนของครู การสร้างความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนในอันที่จะก่อให้เกิดผลกับนักเรียนรายบุคคล และภาพรวมของโรงเรียนในลักษณะที่เป็นผลผลิตวิชาการ 4 ประการ ได้แก่

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง ผลสำเร็จการบริหารและจัดการจนสามารถทำให้นักเรียนในโรงเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี โดยพิจารณาได้จากเกรดเฉลี่ยโดยรวมของนักเรียน จำนวนร้อยละของนักเรียนที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป ความสามารถทางด้านวิชาของนักเรียน และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

2.2 การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ ผลสำเร็จการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา โดยมีการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 ความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม ผลสำเร็จการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีการยอมรับแนวคิด เทคนิควิธีการใหม่ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารโดยมีการปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนที่เกิดขึ้น

2.4 ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งที่จะปฏิบัติงานในโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย อันมีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่จะส่งเสริมและกระตุ้นให้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยเหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการดำเนินงานบริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร โดยค่าเฉลี่ยด้านที่ต่ำสุด คือ ด้านบริหารทั่วไป ทำให้สถานศึกษาต้องมีการดำเนินการพัฒนาปรับปรุงในส่วนที่เป็นภาระงานในด้านการบริหารทั่วไปไม่ว่าจะเป็น การวางแผนและออกแบบการดำเนินงานอย่างมีระบบ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศรวมไปถึงจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีการวางแผนงานครอบคลุมเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกับประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ด้านการบริหารบุคคลกับด้านการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมจะเป็นทิศทางให้สถานศึกษาต้องพัฒนาบุคคลให้สามารถปรับตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานอย่างรวดเร็วตามสภาพแวดล้อมได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ทางการบริหารงานทั้ง 4 ด้านที่ส่งผลให้การบริหารงานในแต่ละด้านมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของตัวแปรอย่างอื่นที่ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- นภาลักษณ์ รุ่งสุวรรณ. (2557). การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ**. 2(14). 250-230.
- ปรียาพร วงศ์อเนตรโรจน์. (2544). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- พระปลัดพัฒนะ วฑฒโน (เพื่องเนียม), บุญเชิด ชำนิศาสตร์ และสุทธิพงษ์ ศรีวิชัย. (2563). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. 7(2). 27-38.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก/หน้า 1 (19 ส.ค. 2542).
- พิมพ์พรณ สุริโย. (2552). ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุริยัน ทรัพย์ผล. (2559). ปัจจัยด้านองค์การและภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดลุ่มน้ำโขง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Gibson, J. L., Ivancevich, J. M., & Donnelly J. H. (1994). **Organizations Structure, Process, Behavior**. Texas: Business Publications.
- Hoy, Wayne K. & Furguson, Judith. (1985). **Theoretical framework and exploration**. Texas: Business Publication.
- Hoy, Wayne. K and Cecil G. Miskel. (2001). **Educational Administration: Theory Research and Practice**. 4th ed. New York: Harper Collins.
- Krejcie and D. Morgan. Determining Sample Size Research Activities. (1970). **Educational and Psychological Measurement**. 30. 607-610.
- Likert, Rensis. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. **Reading in Attitude Theory and Measurement**. New York: Wiley & Son.
- Steers, R. M. (1977). **Organizational Effectiveness: A Behavioral View**. CA: Good years Publishing.